

Een originele manier van oecumene

Een anglicaanse priester en een lutherse theoloog over de betekenis van de 'spiritualiteit van de eenheid' voor de oecumene.

Iedere gave die de heilige Geest aan een of meerdere personen schenkt, is altijd meer dan een persoonlijke gave. Het gaat ten diepste om een geschenk dat alle christenen betreft. Zo ook de 'spiritualiteit van gemeenschap'.

Juist uit een spiritualiteit die collectief beleefd wordt biedt een uitermate originele manier om oecumene te bedrijven. Het gaat dan niet om een moeizaam proces van discussies over structuren, organisatievormen en leerstellige zaken, om eventueel pas daarna één te worden. Maar vanuit een eenheid die al tot ervaring is geworden – zoals in een gezin – kunnen alle 'moeilijke zaken' besproken worden.

Twee theologen, de een anglicaan, de ander luthers, getuigen van hun visie en ervaringen op dit punt.

Callan Slipper, anglicaans priester:

"Er zijn verschillende wegen van de oecumene. Zo is er de weg van de liefde met zijn deels symbolische, deels reële handelingen. Er is de weg van het gebed, het gezamenlijk bidden om de eenheid. En tenslotte de weg van de theologische dialoog.

Ik was met Chiara Lubich in Londen in 1996 toen zij in de Logan Hall sprak over haar nieuwe ontdekking op het gebied van de oecumene. Ze had mensen vóór zich van verschillende kerken en ze riep uit: "Wie zal ons scheiden wanneer wij Jezus in ons midden hebben?" Chiara verwees naar Jezus' belofte in het evangelie van Matteüs (18,20): "Waar er twee of meer in mijn naam verenigd zijn, daar ben Ik in hun midden." Wie zal ons dan scheiden?, vroeg zij zich af. Het is genoeg te leven met Jezus in ons midden.

Ze gaf hiermee niet alleen een reële ervaring weer, maar opende daarmee de weg naar een grotere waardering voor alle andere wegen van de oecumene. Zo wordt de weg van de liefde tot een ervaring van wederzijdsheid. Personen ervaren dat wat ze door de doop al zijn: ledematen van een en hetzelfde lichaam. De weg van het gebed wordt intenser, want wanneer de band die ons verbindt zo sterk is dat Jezus onder ons aanwezig is, dan worden onze vragen door God zeker gehoord. En tenslotte opent de weg van de theologische dialoog zich als een koninklijke weg, want wanneer Jezus aanwezig is temidden van degenen die spreken, is Hij er met zijn licht, dat allen verlicht.

Zo bezien worden ook de nog niet opgeloste zaken, zoals de deelname aan dezelfde eucharistie, elementen die aanzetten tot een nog grotere wederzijdse liefde. Verenigd met Jezus in zijn verlatenheid aan het kruis kunnen juist deze pijnpunten de eenheid die er al is doen groeien."

Stefan Tobler, luthers, hoogleraar theologie in Sibiu (Roemenië):

"Er zijn bepaalde momenten in je leven die je niet meer vergeet. Ik zie me nog als jonge student op de fiets, terugkerend van een ontmoeting in het focolare. We hadden een tekst gelezen van Chiara die sprak over de kracht van Gods liefde. Midden in het verkeerslawaaï van Zürich raakte ik ineens vol van een heel intens geluk: 'Ik ben een Christoforus, een drager van Christus, waar ik ook ben. Niemand kan deze schat van me afnemen, die het enige is dat telt: de roeping tot de liefde.'

Toen ik later het geluk had Chiara regelmatig te ontmoeten, heb ik in haar steeds weer deze dubbele werkelijkheid aangetroffen: God die zich aan mij geeft als liefde en die me tegelijk roept om Hem zonder compromissen te volgen. Voor deze God zijn alle mensen gelijk. Taken in de wereld of dienstwerken in de kerk, hoe belangrijk ook, raken op het tweede plan. Deze waarheid die zich zo goed laat verbinden met mijn protestantse geloof, is me gegeven met een kracht die ik tevoren niet kende. Het is wat Dietrich Bonhoeffer de 'dure genade' heeft genoemd, omdat die je het leven kost.

Het Woord van God, dat de protestanten zo hoog hebben, werd mij in al zijn oorspronkelijke kracht gegeven door een katholieke vrouw. Chiara was verliefd op het Woord, omdat ze verliefd was op Jezus, die in zijn verlatenheid op het kruis door haar wordt gezien als het 'totaal ontvouwde Woord'. Het Woord was voor haar nooit 'minder' dan het sacrament, maar beide een ware aanwezigheid van God, een reële verbinding met Hem.

Omdat in het charisma van Chiara de 'spiritualiteit van de kerk' aanwezig is, vinden christenen van vele kerken die in contact komen met haar charisma, niet alleen een versterking van hun eigen identiteit, maar tegelijk ook een opening naar de 'katholiciteit' in de meest brede zin van het woord. Wanneer Christus in iemand tot licht is geworden, vindt deze persoon Christus ook terug in de anderen. In de oecumenische dialoog wordt het dan onmogelijk zich af te sluiten voor de waarheid van de ander. Integendeel, men staat daarvoor open en heeft haar lief 'zoals zichzelf', zonder te komen tot een oppervlakkige vermenging van zaken.

We treden dan samen binnen in een leven dat vreugde geeft, met de ernst van de volwassene en de lichtheid van het kind dat speelt in de zekerheid dat het in de hand is van de Vader. Oneindig bemind door God werken we voor de eenheid van al zijn kinderen, en daarvan maakt de eenheid van zijn ene kerk wezenlijk deel uit."